

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-140-02

Druk nr 784

Warszawa, 31 lipca 2002 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy stanowiący realizację Strategii Gospodarczej Rządu SLD-UP-PSL „Przedsiębiorczość – Rozwój - Praca”

- o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających wraz z projektem podstawowego aktu wykonawczego.

Projekt ustawy dotyczy pakietu „Reforma finansów publicznych”.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Wz. Wiceprezes Rady Ministrów

(-) Marek Pol

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Art. 1.

W ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. Nr 119, poz. 1252 oraz z 2001 r. Nr 111, poz. 1195) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

“2. Przepisy ustawy, z wyjątkiem art. 5a, art. 11 – 13 i art. 15, nie mają zastosowania do banków spółdzielczych innych niż określone w art. 2 pkt 1, których fundusze własne są wyższe niż równowartość 5 000 000 euro, chyba że są zrzeszone na zasadach określonych w art. 16.”;

2) w art. 2:

a) w pkt 1 wyrazy “ustawie - Prawo bankowe” zastępuje się wyrazami “ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665)”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) banku zrzeszającym – należy przez to rozumieć Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. – Spółdzielcza Grupa Bankowa w Poznaniu, Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie, Mazowiecki Bank Regionalny S.A. w Warszawie, jak również bank powstały w wyniku połączenia się co najmniej dwóch z tych banków, pod warunkiem że zrzesza co najmniej jeden bank spółdzielczy na zasadach

określonych w art. 16 i którego fundusze własne stanowią co najmniej czterokrotność kwoty określonej w art. 32 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, z zastrzeżeniem art. 28.",

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) uprawnionych osobach - należy przez to rozumieć osoby, które:

- a) od dnia przekształcenia Banku Gospodarki Żywnościowej w spółkę akcyjną do dnia wejścia w życie ustawy przepracowały łącznie co najmniej 3 lata w BGŻ S.A., banku spółdzielczym lub banku regionalnym utworzonym na podstawie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 369, z 1995 r. Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 939 oraz z 2000 r. Nr 119, poz. 1252),
- b) które przepracowały łącznie co najmniej dziesięć lat w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej, bądź w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A., a z którymi rozwiązano stosunek pracy wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 980),
- c) po przepracowaniu łącznie dziesięciu lat w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej, bądź w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. zostały przejęte przez inne zakłady pracy w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy.",
- d) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

"5) pieniądzu elektronicznym - należy przez to rozumieć pieniądź elektroniczny określony w art. 4 pkt 5 ustawy - Prawo bankowe.”;

3) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:

“Art. 2a. Ilekroć w ustawie jest mowa o równowartościach kwot wyrażonych w euro, należy przez to rozumieć kwoty obliczone w złotych według średniego kursu wynikającego z tabeli kursów ogłaszanej przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec roku poprzedzającego rok osiągnięcia określonego poziomu funduszy własnych.”;

4) w art. 5:

a) w ust. 1 po wyrazach "art. 6" dodaje się wyrazy "ust. 1",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

"1a. Bank spółdzielczy posiadający fundusze własne wyższe niż równowartość 1 000 000 euro, lecz niższe niż równowartość 5 000 000 euro może prowadzić działalność na terenie województwa, w którym znajduje się jego siedziba oraz na terenie powiatów, w których znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 i 3.

1b. Bank spółdzielczy posiadający fundusze własne wyższe niż równowartość 5 000 000 euro może prowadzić działalność na obszarze całego kraju.",

c) w ust. 2 po wyrazach "ust. 1" dodaje się wyrazy "i ust. 1a";

5) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

“Art. 5a. 1. Bank spółdzielczy, którego fundusze własne obniżyły się poniżej wartości określonej w art. 5 ust. 1a i 1b, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Komisję Nadzoru Bankowego, która w związku z tym obniżeniem może ograniczyć zakres działalności banku związany z wysokością funduszy własnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do banku, o którym mowa w art. 1 ust. 2, również w przypadku obniżenia funduszy własnych poniżej wartości określonej w tym przepisie.”;

6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

"Art. 6. 1. Banki spółdzielcze, po uzyskaniu zgodnie z ustawą – Prawo bankowe zezwolenia Komisji Nadzoru Bankowego, mogą wykonywać następujące czynności bankowe:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
  - 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
  - 3) udzielanie kredytów,
  - 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych,
  - 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
  - 6) udzielanie pożyczek pieniężnych,
  - 7) udzielanie pożyczek i kredytów konsumenckich w rozumieniu przepisów odrębnej ustawy,
  - 8) operacje czekowe i wekslowe,
  - 9) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
  - 10) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
  - 11) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
  - 12) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
  - 13) wykonywanie innych czynności bankowych w imieniu i na rzecz banku zrzeszającego.
2. Czynności bankowe, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4, 6, 7 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać z osobami fizycznymi zamieszkującymi lub prowadzącymi przedsiębiorstwo na terenie działania banku spółdzielczego lub z osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej, a posiadającymi zdolność prawną, mającymi siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania banku spółdzielczego. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać w zakresie i trybie uzgodnionym z bankiem zrzeszającym.
3. Banki spółdzielcze, posiadające fundusze własne wyższe niż równowartość 1 000 000 euro, po uzyskaniu zgodnie z ustawą – Prawo bankowe zezwolenia

Komisji Nadzoru Bankowego, mogą także wykonywać czynności polegające na rozliczaniu i umarzaniu pieniądza elektronicznego.";

7) skreśla się art. 14;

8) w art. 16 po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

“4a. Zamiar wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 4, bank spółdzielczy jest obowiązany zgłosić Komisji Nadzoru Bankowego. Komisja Nadzoru Bankowego w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia o zamiarze wypowiedzenia - w przypadku gdy to wypowiedzenie mogłoby prowadzić do naruszenia przepisów prawa, interesów klientów lub zagrożenia bezpieczeństwa gromadzonych środków w banku spółdzielczym - może zalecić podjęcie działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości.

4b. W przypadku braku realizacji zaleceń, o których mowa w ust. 4a, Komisja Nadzoru Bankowego może zastosować środki określone w art. 138 ustawy - Prawo bankowe.”;

9) skreśla się art. 18;

10) art. 20 otrzymuje brzmienie:

“Art. 20. 1. W radzie nadzorczej banku zrzeszającego udział pracowników zrzeszonych banków spółdzielczych, będących ich członkami, nie może przekroczyć 1/5 jej składu.

2. Do powołania zarządu banku zrzeszającego stosuje się art. 22 ustawy - Prawo bankowe.”;

11) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

“Rozdział 3a

Spółdzielcze zrzeszenia skonsolidowane

Art. 22a. 1. Bank zrzeszający oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze mogą utworzyć spółdzielcze zrzeszenie skonsolidowane, zwane dalej "zrzeszeniem

skonsolidowanym", na podstawie umowy zrzeczenia skonsolidowanego, zwanej dalej "umową".

2. Umowa jest sporządzana według jednolitego dla danego zrzeczenia skonsolidowanego wzoru, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Bankowego, z uwzględnieniem ust. 3.
3. Umowa określa co najmniej:
  - 1) okres, na jaki została zawarta,
  - 2) nazwy i znaki wskazujące na przynależność do zrzeczenia skonsolidowanego,
  - 3) zasady i tryb realizacji obowiązku gwarantowania płynności płatniczej każdego banku należącego do zrzeczenia skonsolidowanego,
  - 4) warunki i terminy wystąpienia ze zrzeczenia skonsolidowanego.
4. Zawarcie umowy może nastąpić po podjęciu uchwał przez walne zebrania członków wszystkich banków spółdzielczych zrzeczenia oraz przez walne zgromadzenie akcjonariuszy banku zrzeszającego.
5. O utworzeniu zrzeczenia skonsolidowanego, bank zrzeszający zawiadamia Komisję Nadzoru Bankowego.
6. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 5, bank zrzeszający dołącza umowę. O każdej zmianie umowy bank zrzeszający powiadamia Komisję Nadzoru Bankowego, nie później jednak niż do 14 dni od dokonania zmian.

Art. 22b. Utworzenie zrzeczenia skonsolidowanego następuje, jeżeli Komisja Nadzoru Bankowego po upływie miesiąca od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w art. 22a ust. 5, potwierdzi, że przepisy umowy nie są sprzeczne z przepisami prawa, nie naruszają interesów klientów oraz gwarantują bezpieczeństwo zgromadzonych w banku środków.

Art. 22c. 1. Bank należący do zrzeczenia skonsolidowanego odpowiada jak poręczyciel za zobowiązania pozostałych banków zrzeczenia skonsolidowanego, w stosunku odpowiadającym wysokości posiadanych przez niego funduszy własnych w sumie funduszy własnych zrzeczenia skonsolidowanego.

2. Płynność płatnicza każdego banku należącego do spółdzielczego zrzeszenia skonsolidowanego jest gwarantowana przez wszystkich pozostałych jego uczestników.
  3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zrzeszenia, obejmujące jednostkowe sprawozdania zrzeszonych w nim banków spółdzielczych oraz sprawozdanie finansowe banku zrzeszającego, sporządza bank zrzeszający i przekazuje je do Komisji Nadzoru Bankowego.
  4. Normy i limity określone w ustawie – Prawo bankowe, a w szczególności limity koncentracji kredytów i innych wierzytelności są ustalane łącznie dla wszystkich banków zrzeszenia, na podstawie zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia, z dniem konsolidacji sprawozdań finansowych.
  5. Komisja Nadzoru Bankowego określa, w drodze uchwały, szczegółowe zasady ustalania, do celów wskazanych w ust. 4, wysokości funduszy własnych banków będących uczestnikami zrzeszenia skonsolidowanego oraz może określać szczególne zasady wyliczania dla zrzeszenia norm, o których mowa w ust. 4.
  6. Dniem konsolidacji sprawozdań finansowych jest pierwszy dzień miesiąca następującego po miesiącu, w którym właściwy organ banku zrzeszającego zatwierdził pierwsze sprawozdanie finansowe.
  7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Bankowego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady sporządzania przez zrzeszenia skonsolidowane zbiorczego sprawozdania finansowego, uwzględniając w szczególności zapewnienie jednolitości sporządzanych sprawozdań.”;
- 12) w art. 23 w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
- “Banki spółdzielcze zrzeszone z bankiem przejętym mogą wypowiedzieć tę umowę w okresie miesiąca od daty połączenia, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.”;
- 13) w art. 31 wyraz "2" zastępuje się wyrazem "3";
- 14) w art. 33:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Środki pieniężne o wartości odpowiadającej środkom otrzymanym przez banki z tytułu obligacji, które zostają umorzone, przeznacza się na udzielanie pomocy finansowej wspierającej procesy łączenia banków spółdzielczych oraz realizowane w tych bankach przedsięwzięcia inwestycyjne, o których mowa w art. 35 ust. 3.",

b) w ust. 2 wyrazy "z tytułu wykupu obligacji wraz z odsetkami" zastępuje się wyrazem "pieniężne",

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie :

"4. W przypadku odstąpienia przez bank zrzeczający od restrukturyzacji wierzytelności banku spółdzielczego, prowadzonej przy wykorzystaniu obligacji restrukturyzacyjnych serii D, umorzeniu podlegają również obligacje przeznaczone na restrukturyzację tych wierzytelności, od których prowadzenia bank zrzeczający odstąpił. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, z tym że za dzień umorzenia obligacji przyjmuje się dzień odstąpienia przez bank zrzeczający od restrukturyzacji wierzytelności.”;

15) w art. 35 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

"1. Środki pieniężne, o których mowa w art. 32 pkt 1 i art. 33 ust. 1, 3 i 4, Bankowy Fundusz Gwarancyjny może przeznaczyć wyłącznie na udzielanie bankom spółdzielczym, w których nie występuje niebezpieczeństwo niewypłacalności, zwrotnej pomocy finansowej na warunkach korzystniejszych niż ogólnie stosowane dla tych banków.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, jest udzielana, jeżeli w ocenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego sytuacja banku spółdzielczego pozwala na uznanie braku zagrożenia spłaty pożyczki, a ponadto bank spółdzielczy ustanowi odpowiednie prawne zabezpieczenia wierzytelności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.”;

16) w art. 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Bank w okresie korzystania z pomocy, o której mowa w art. 35, wypłaca nie więcej niż 10% dywidendy, przeznaczając pozostałą część nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego.”;

17) w art. 42:

- a) w ust. 1 po wyrazie "osobom" dodaje się wyraz "do",
- b) w ust. 3 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "i zajmowane przez pracownika stanowisko".

Art. 2.

Banki, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, są obowiązane dostosować prowadzoną działalność do wymogów określonych w art. 5a, art. 11, art. 13 i art. 15 tej ustawy, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3.

1. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wezwie osoby, którym uprawnienia do nieodpłatnego nabycia akcji tego banku przyznano niniejszą ustawą, do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. Przepisy wydane na podstawie art. 42 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 1 stosuje się odpowiednio.
2. Po zakończeniu składania oświadczeń przez osoby, o których mowa w ust. 1, Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. dołączy sporządzoną na podstawie tych oświadczeń listę osób do zbiorczej listy osób uprawnionych obejmującej osoby, które znajdowały się na listach banków spółdzielczych, banków regionalnych oraz BGŻ S.A., sporządzonej zgodnie z przepisami dotychczasowymi.
3. Spory powstałe na tle prawa do nieodpłatnego nabycia akcji Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. rozpatrują sądy cywilne.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

18/7/tg

Uzasadnienie

W dniu 7 grudnia 2000 r. Sejm RP uchwalił ustawę o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, dokonując zliberalizowania strukturalnych warunków funkcjonowania dotychczasowych zrzeszeń regionalnych, działających na podstawie przepisów uchylonej ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i BGŻ oraz o zmianie niektórych ustaw.

Kierunki wprowadzonych w ustawie uregulowań, zakładały m.in.:

- 1/ umożliwienie bankom spółdzielczym dobrowolnego wyboru banku zrzeszającego w oparciu o kryterium jego efektywności działania i jakości oferowanych przez niego usług,
- 2/ stworzenie możliwości dokapitalizowania banków zrzeszających i BGŻ S.A. przez inwestorów zewnętrznych na warunkach rynkowych, z zachowaniem struktury własności spółdzielczej oraz z ograniczeniem wykonywania prawa głosu do 24 % akcji dla inwestorów zewnętrznych, z wyłączeniem banków zrzeszających oraz Skarbu Państwa,
- 3/ jednolite traktowanie wszystkich banków zrzeszających, przy jednoczesnym zerwaniu z zasadą niekonkurowania w obrębie bankowego sektora spółdzielczego, co pozwoliło zapewnić wzrost efektywności działania banków spółdzielczych i banków zrzeszających,
- 4/ rezygnację z budowy trójszczeblowego modelu (z BGŻ S.A. jako bankiem krajowym) na rzecz struktury dwuszczeblowej (z BGŻ S.A. jako bankiem zrzeszającym).

W ustawie zniesiono większość ograniczeń ustawowych z wyjątkiem tych, które uwzględniają bezpieczeństwo sektora bankowości spółdzielczej, ochronę klienta, politykę państwa oraz jednolite traktowanie wszystkich banków zrzeszających. Uwzględniono również dostosowanie jej uregulowań do przepisów innych ustaw, w tym również ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Takie założenia wydają się bliższe zasadom gospodarki rynkowej, pozwalając na bardziej elastyczne relacje pomiędzy bankami zrzeszającymi oraz bankami spółdzielczymi, dając nadzieję na coraz dalej idącą poprawę efektywności ich działania.

Celem postulowanych zmian w obowiązującej ustawie jest usprawnienie funkcjonowania sektora bankowości spółdzielczej w Polsce, co przyczyni się do realnej poprawy pozycji sektora bankowości spółdzielczej oraz jakości usług finansowych świadczonych przez banki spółdzielcze na rzecz społeczności lokalnych.

Projekt ustawy w tym zakresie uwzględnia zagadnienia związane z przyjętym przez Radę Ministrów "Zarysem strategii wobec banków z bezpośrednim i pośrednim udziałem Skarbu Państwa na tle sektora bankowego w Polsce", dotyczące miejsca i roli BGŻ S.A. oraz nowej formy zmiany struktury własnościowej tego Banku, a także kierunków rozwoju banków spółdzielczych.

Uzasadnienie szczegółowe do projektu

Art. 1

W myśl obecnego brzmienia art. 1 ust. 2 ustawy do banku spółdzielczego, który "usamodzielnia się", tzn. osiąga fundusze własne o równowartości 5.000.000 EURO, przestają mieć zastosowanie m.in. przepisy niniejszej ustawy dotyczące zarówno zasad ich wewnętrznej organizacji, jak i sposobów składania w imieniu banku oświadczenia woli. W

tym zakresie zastosowanie mają odpowiednie przepisy ustawy Prawo spółdzielcze, co oznacza obowiązywanie mniej restrykcyjnych uregulowań, dotyczących m.in. składu zarządu, w którym liczbę członków zarządu określałby statut oraz składu rady nadzorczej, która miałaby składać się co najmniej z 3 członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebranie grup członkowskich.

Przepis art. 1 ust. 2 projektu ustawy przewiduje, iż "usamodzielnione" banki spółdzielcze, posiadające fundusze własne wyższe niż równowartość 5.000.000 EURO byłyby dodatkowo objęte zakresem obowiązywania uregulowań zawartych w art. 5a, 11, 13 i art. 15 ustawy, biorąc pod uwagę fakt, iż są one szczególnym podmiotem gospodarczym - instytucją finansową zaufania społecznego, którego prawidłowe funkcjonowanie ma istotne znaczenie dla klientów.

Projekt przewiduje, iż banki spółdzielcze, które wyszły spod zakresu obowiązywania ustawy w przypadku, obniżenia posiadanych przez nie funduszy własnych poniżej kwoty wyższej niż równowartość 5.000.000 EURO obowiązane byłyby niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Komisję Nadzoru Bankowego, której uprawnieniem będzie dokonanie ewentualnego ograniczenia zakresu działalności banku.

Rozszerzenie w projekcie ustawy przepisów dotyczących składu rady nadzorczej (art. 11) oraz sposobu składania oświadczenia woli w imieniu banku spółdzielczego (art. 13) również na "usamodzielnione" banki spółdzielcze przyczyni się do zapewnienia odpowiedniej poziomu zarządzania tym specyficznym sektorem spółdzielczych instytucji finansowych.

Zgodnie z przepisami prawa spółdzielczego, każda spółdzielnia, w tym także bank spółdzielczy, obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata poddać się w całości badaniu legalności gospodarności i rzetelności jej działania. Niezależnie od tego, wszystkie jednostki organizacyjne działające na podstawie Prawa bankowego, a więc także banki spółdzielcze mają obowiązek poddania się badaniu sprawozdań finansowych dokonywanemu przez biegłych rewidentów. Powierzenie wykonywania wskazanych powyżej, dwóch rodzajów obowiązkowych badań wykonywanych w bankach spółdzielczych, jednemu uprawnionemu do tego podmiotowi wydaje się celowe, pozwoli bowiem na znaczne obniżenie kosztów badań oraz na podniesienie ich jakości, także dzięki specjalizacji biegłych w dziedzinie badania specyficznych podmiotów gospodarczych, jakimi są banki spółdzielcze. Połączenie obu funkcji pozwala także na uniknięcie problemów związanych z dostępem lustratorów do informacji stanowiących tajemnicę bankową, której brak może uniemożliwiać prawidłowe wykonywanie funkcji lustracyjnych. Współpraca w takim zakresie z indywidualnymi biegłymi rewidentami jest znacznie utrudniona.

Za takimi rozwiązaniami przemawiają pozytywne doświadczenia w funkcjonowaniu związków rewizyjnych we wspieraniu spółdzielczości bankowej w Europie Zachodniej, gdzie związki rewizyjne przygotowują ekspertyzy dla członków i innych instytucji (wymiar spółdzielczy) oraz zapewniają konsultacje ekspertów z dziedziny rachunkowości, prawa gospodarczego i podatkowego.

Rozszerzenie zakresu obligatoryjnej przynależności do związków rewizyjnych również na banki spółdzielcze posiadające fundusze własne wyższe niż równowartość 5.000.000 EURO będzie również uprawniało te banki do dalszego zaliczania składek ponoszonych na rzecz związków rewizyjnych do kosztów uzyskania przychodów w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 marca 1999 r. w sprawie określenia górnej granicy składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej.

Poprawka w art. 2 pkt 1 jest zmianą legislacyjną związaną z publikacją jednolitego tekstu ustawy - Prawo bankowe.

W art. 2 pkt 2 ustawodawca dokonał określenia banków, które wykonują funkcję banków zrzeszających wobec banków spółdzielczych, z zastrzeżeniem osiągnięcia przez nie określonych w art. 28 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. poziomów funduszy własnych. Ustawa do banków tych zaliczyła pierwotnie:

- 9 dotychczasowych banków regionalnych,
- 2 banki zrzeszające, tj. Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. i Bank Unii Gospodarczej S.A.,
- oraz Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., pod warunkiem, że zrzeszy co najmniej jeden bank spółdzielczy na zasadach określonych w art. 16 ustawy.

W wyniku prowadzonego na mocy art. 23 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. procesu łączenia się banków zrzeszających banki spółdzielcze zostały stworzone i funkcjonują w chwili obecnej 3 spółdzielcze grupy bankowe, do których należą:

1/ Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. - Spółdzielcza Grupa Bankowa w Poznaniu - skupiający obecnie Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. w Poznaniu, Bałtycki Bank Regionalny S.A. w Koszalinie oraz Pomorsko-Kujawski Bank Regionalny S.A. w Bydgoszczy;

2/ Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie - skupiający dotychczas Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. we Wrocławiu, Bank Unii Gospodarczej S.A. w Warszawie, Lubelski Bank Regionalny S.A. w Lublinie, Rzeszowski Bank Regionalny S.A. w Rzeszowie, Małopolski Bank Regionalny S.A. w Krakowie, Warmińsko-Mazurski Bank Regionalny S.A. w Olsztynie, Dolnośląski Bank Regionalny S.A. we Wrocławiu;

3/ Mazowiecki Bank Regionalny S.A. w Warszawie.

We wskazanym wyżej zakresie projekt ustawy dostosowuje obowiązujące zapisy prawne do aktualnej sytuacji sektora spółdzielczości bankowej, związanej z procesem łączenia się banków zrzeszających.

Projekt ustawy w art. 2 pkt 2 dokonuje również wyłączenia BGŻ S.A. z katalogu banków wykonujących funkcje banków zrzeszających banki spółdzielcze, mając w tym względzie odmienne rozstrzygnięcia Rządu, dotyczące kierunków rozwoju tego Banku oraz zasad jego współpracy z sektorem bankowości spółdzielczej.

Projekt nowelizacji ustawy w art. 2 pkt 4 dokonuje rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji BGŻ S.A. stanowiących własność Skarbu Państwa również o pracowników państwowo-spółdzielczego Banku Gospodarki Żywnościowej. Uwzględnia on tym samym stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, iż w ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. upoważniono do nieodpłatnego nabycia akcji BGŻ S.A. tylko niewielką grupę osób, legitymujących się określonym stażem pracy w określonym przedziale czasowym, pozostawiając tym samym poza gronem osób uprawnionych byłych pracowników tego Banku, w tym również emerytów i rencistów.

Biorąc pod uwagę dokonane w projekcie ustawy rozszerzenie zakresu czynności bankowych wykonywanych przez banki spółdzielcze projekt dokonuje wprowadzenia do słownika pojęcia "pieniądz elektroniczny".

Mając na względzie usunięcie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących sposobu przeliczania równowartości kwot wyrażonych w EURO, projekt ustawy wprowadza art. 2a regulujący wskazaną materię w sposób identyczny, jak w ustawie - Prawo bankowe.

Propozycja uregulowań zawartych w art. 5 ust. 1 projekt ustawy bierze pod uwagę sytuację sektora bankowości spółdzielczej, która obecnie jest diametralnie inna niż sytuacja z

chwili uchwalania ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i BGŻ oraz o zmianie niektórych ustaw. Sytuacją tą kierował się również Sejm RP podczas prac legislacyjnych nad obowiązującą ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r., wprowadzając ograniczenie obszaru działania banków spółdzielczych. Zrozumiałym wówczas był zamysł ustawodawcy, aby przeciwdziałać zarówno fali upadłości banków spółdzielczych, jak również ich przyczynom.

Banki spółdzielcze w większości przypadków są dobrze zarządzane, posiadają wymagane kapitały oraz nowoczesne technologie, co w efekcie przynosi im pozytywne wyniki finansowe. Mając na względzie, iż obecne restrykcyjne ustawowe ograniczenie terenu działania nie znajduje już uzasadnienia, projekt ustawy wprowadza stopniowe rozszerzenie obszaru działania banków spółdzielczych, uzależnione od posiadanych przez nie poziomów funduszy własnych.

Kierując się dbałością o bezpieczeństwo depozytów zgromadzonych w bankach spółdzielczych "usamodzielnionych" oraz zrzeszonych projekt ustawy wprowadza art. 5a ust. 1 i 2, w myśl, których bank spółdzielczy, którego fundusze własne obniżą się poniżej wartości określonej w art. 5 ust. 1a i 1b ustawy został zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie Komisji Nadzoru Bankowego, która w związku z tym obniżeniem może ograniczyć zakres działalności banku związany z wysokością funduszy własnych.

Art. 6 ustawy wprowadza szerszy katalog czynności, do wykonywania których będą uprawnione banki spółdzielcze.

Wprowadzenie w projekcie ustawy możliwości wykonywania przez banki spółdzielcze czynności bankowych polegających: na potwierdzaniu gwarancji bankowych oraz poręczeń, udzielaniu pożyczek i kredytów konsumenckich, a także wykonywaniu czynności polegających na rozliczaniu i umarzaniu pieniądza elektronicznego są w tym zakresie zgodne z oczekiwaniami środowiska spółdzielczości bankowej.

Ze względu na fakt, iż zagadnienie dotyczące sposobu reprezentacji na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy jest uregulowane w Kodeksie spółek handlowych projekt ustawy przewiduje w tym zakresie skreślenie obowiązującego zapisu art. 14 ustawy.

Mając na względzie zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, ochronę interesów klientów oraz bezpieczeństwo gromadzonych w banku spółdzielczym środków projekt ustawy w art. 16 ust. 4a i 4b przewiduje, że banki spółdzielcze mające zamiar wypowiedzenia umowy zrzeczenia z bankiem zrzeszającym, zgodnie z art. 16 ust. 4 będą go zgłaszały Komisji Nadzoru Bankowego. W terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia o zamiarze wypowiedzenia- w przypadku, gdy to wypowiedzenie mogłoby prowadzić do naruszenia - Komisja Nadzoru Bankowego będzie mogła zalecić podjęcie działań zmierzających do usunięcia nieprawidłowości z tym związanych.

Propozycja usunięcia zapisu art. 18 ustawy jest konsekwencją przyjęcia przez Radę Ministrów dokumentu "Zarys strategii wobec banków z bezpośrednim i pośrednim udziałem Skarbu Państwa na tle sektora bankowego w Polsce", który określa iż BGŻ S.A. pozostanie bankiem dla wsi i rolnictwa, uczestnicząc we wspieraniu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. BGŻ S.A. powinien stać się uniwersalnym bankiem komercyjnym, obsługującym zdefiniowane segmenty rynku, skoncentrowanym na maksymalizacji zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy, z jednoczesnym dokonaniem procesu prywatyzacji Banku poprzez wprowadzenie jego akcji do obrotu publicznego.

Biorąc jednak pod uwagę specyfikę oraz zadania, jakie realizuje bank zrzeszający, w tym przede wszystkim nie tylko prawo, ale i obowiązek kontroli zgodności działania zrzeszonych banków spółdzielczych z przepisami obowiązującego prawa, projekt ustawy w art. 20 ust. 1 wprowadza ograniczenie możliwości wchodzenia do rad nadzorczych banków zrzeszających większej niż 1/5 składu, reprezentacji pracowników banków spółdzielczych, w tym również prezesów banków spółdzielczych. Obecna sytuacja, w której pracownicy (prezesi zarządów) podmiotów kontrolowanych w przeważającej reprezentacji wchodzi w skład rady nadzorczej organu mającego istotny wpływ na pracę organu kontrolującego jest dalece niebezpieczna, ze względu na to, iż prowadzi ona do osłabienia mechanizmów kontroli wewnętrznej, a w konsekwencji również przyczynia się do powstania poważnych zagrożeń w funkcjonowaniu tych instytucji finansowych.

W projekcie ustawy dokonuje się wprowadzenia rozdziału 3a dotyczącego powstawania oraz funkcjonowania spółdzielczego zrzeszenia skonsolidowanego. Zapisy art. 22a i 22b przyczynią się usprawnienia zasad gospodarki finansowej banków spółdzielczych należących do zrzeszenia oraz wzmocnią pozycję spółdzielczego zrzeszenia skonsolidowanego w procesie ubiegania się o dystrybucję strukturalnych środków pomocowych z UE.

Projekt ustawy zawiera w tym zakresie delegację dla Komisji Nadzoru Bankowego do określenia w drodze uchwały szczegółowych zasad ustalania wysokości funduszy własnych banków będących uczestnikami spółdzielczego zrzeszenia skonsolidowanego oraz fakultatywnego określenia szczegółowych zasad wyliczania dla zrzeszenia norm i limitów koncentracji kredytów i innych wierzytelności. Projekt nakłada również na ministra właściwego do spraw finansów publicznych upoważnienie do określenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Bankowego, w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad sporządzania przez zrzeszenia skonsolidowane zbiorczego sprawozdania finansowego, uwzględniając w szczególności zapewnienie jednolitości sporządzania sprawozdań.

Propozycja zapisu rozdziału 3a wzoruje się na rozwiązaniach przyjętych w Europie, gdzie częścią wykonywanej tam działalności statutowej jest kontrola sytuacji w zrzeszonych bankach spółdzielczych oraz zagrożeń wynikających z działalności finansowej. Czynności podejmowane w tym zakresie mają działanie z jednej strony dyscyplinujące akcjonariuszy, z drugiej zaś strony pozwalają kontrolować sytuację ekonomiczną banków i w razie potrzeby na bieżąco zasilać je potrzebnymi środkami finansowymi.

W art. 23 w ust. 1 zmiana brzmienia zdania drugiego zgodnie z postulatami środowiska bankowości spółdzielczej dokonuje dookreślenia zasad oraz terminów dokonywania przez banki spółdzielcze zmiany dotychczasowego zrzeszenia na inne, w przypadku połączenia się ze sobą banków zrzeszających.

Wprowadzony w tym zakresie nowy zakres czasowy na dokonanie zmiany zrzeszenia wydaje się być optymalnym, ponieważ z jednej strony zapewnia czas niezbędny dla uregulowania zagadnień formalno-prawnych związanych z wypowiedzeniem umowy zrzeszenia przez bank spółdzielczy, z drugiej zaś strony nie przeciąga nadmiernie funkcjonowania banku spółdzielczego w zrzeszeniu, w którym bank ten nie chce już funkcjonować.

Proponowane w art. 31 wydłużenie okresu powoływania prezesów banków spółdzielczych na zasadach określonych w art. 12 ustawy z 2 lat na 3 lata od wejścia w życie niniejszej ustawy, wynika z konieczności zapewnienia realizacji przepisu dotyczącego powoływania zarządów banków spółdzielczych. Zważywszy na powszechną wadliwość

wniosków składanych przez rady nadzorcze banków spółdzielczych, jak również występującą często konieczność gromadzenia dodatkowych informacji odnośnie spełniania przez kandydatów na prezesów zarządów wymogów przewidzianych przepisami prawa, może okazać się, iż nie będzie można zachować ustawowo przyjętego terminu.

Zmiana w art. 33 ust. 1 - 4 ma na celu usunięcie wątpliwości interpretacyjnych dot. pochodzenia środków finansowych przekazanych przez banki regionalne do BFG, z tytułu umorzenia niewykorzystanych obligacji restrukturyzacyjnych serii D. W rzeczywistości bowiem środki przekazane do BFG nie pochodziły wprost z budżetu państwa, lecz były równowartością środków finansowych, które banki regionalne otrzymały w związku z prowadzeniem przez okres kilku lat procesu restrukturyzacji wierzytelności trudnych w bankach spółdzielczych. W tym też zakresie obowiązujące obecnie brzmienie art. 33 obarczone jest błędem prawnym.

Podkreślić należy również, iż przepis art. 33 ustawy jest nadal przepisem "czynnym", ze względu na to, iż w swojej treści zawiera przepisy mające zastosowanie przez cały okres obowiązywania ustawy (art. 33 ust. 4).

Propozycja zmiany w art. 35 ust. 1 ma na celu doprecyzowanie zasad wykorzystania przez BFG środków pieniężnych, o których mowa w art. 32 pkt 1 i art. 33 ust. 1, 3 i 4 na cele związane z udzielaniem pomocy finansowej bankom spółdzielczym.

W ust. 2 ponadto dokonuje się wprowadzenia zasady, iż przyznanie pomocy finansowej przez BFG uzależnione będzie od ustanowienia odpowiedniego prawnego zabezpieczenia wierzytelności BFG, przewidzianego nie tylko w wymienionych w ustawie aktach prawnych, ale również w aktach prawnych niższego rzędu.

Mając na względzie konieczność zagwarantowania, iż wykorzystanie przez banki spółdzielcze pomocy uzyskanej od BFG będzie miało na celu realizację określonych w ustawie zadań oraz postulatów środowiska bankowości spółdzielczej wskazujące na potrzebę wprowadzenia czynników motywujących członków banków spółdzielczych do zwiększenia ich zaangażowania w rozwój banku spółdzielczego, dokonuje się nowelizacji art. 36 ust. 2 ustawy, tak aby bank ten w okresie korzystania z pomocy mógł dokonywać wypłaty 10 % dywidendy, przeznaczając pozostałą część nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego.

Zmiana zapisu art. 42 ust. 1 i ust. 3 ustawy dostosowuje zapisy dot. puli akcji BGŻ S.A. należących do Skarbu Państwa, przeznaczonej do nieodpłatnego udostępnienia osobom uprawnionym do brzmienia art. 63 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Banki spółdzielcze "usamodzielnione" obowiązane będą w myśl przepisów nowelizacji ustawy do dostosowania prowadzonej działalności do wymogów określonych w art. 5a, art. 11, art. 13 i art. 15, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

W związku z rozszerzeniem katalogu osób uprawnionych w art. 2 pkt 2 ustawy projekt ustawy wprowadza również przepis przejściowy dający tym osobom możliwość złożenia oświadczenia o zamiarze skorzystania z przysługującego im uprawnienia do nabycia akcji, biorąc pod uwagę trwający już aktualnie proces ich udostępniania.

Wejście w życie projektu ustawy nie spowoduje negatywnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI ZWIĄZANYCH Z WEJŚCIEM W ŻYCIE

USTAWY O ZMIANIE USTAWY O FUNKCJONOWANIU BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH, ICH ZRZESZANIU SIĘ I BANKACH ZRZESZAJĄCYCH

Wpływ na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego.

Brak bezpośrednich skutków na wydatki i dochody budżetu i sektora publicznego.

Rynek pracy.

Brak bezpośrednich skutków na rynek pracy.

Sytuacja i rozwój regionalny.

Proponowane w projekcie ustawy uregulowania dotyczą banków spółdzielczych funkcjonujących zarówno w ramach zrzeszeń, jak i poza nimi oraz banków zrzeszających. Poprzez wprowadzenie możliwości wykonywania przez banki spółdzielcze szerszego katalogu czynności przewidywanych w ustawie - Prawo bankowe, nastąpi znacząca poprawa konkurencyjności banków spółdzielczych w sektorze instytucji finansowych w Polsce. Wprowadzone zmiany obejmą również klientów indywidualnych, hurtowych oraz samorządowych w/w banków, poprzez zaoferowanie im szerszego katalogu usług finansowych świadczonych. Uzależnienie wykonywanych czynności od posiadanych przez bank spółdzielczy poziomów funduszy własnych wpłynie również na poprawę bezpieczeństwa obrotu gospodarczego oraz zgromadzonych w tych bankach depozytów.

Proponowane uregulowania mają bardzo istotny wpływ na sytuację i rozwój regionalny, poprzez zwiększenie roli banków spółdzielczych w procesie aktywizacji rolnictwa i gospodarki w porozumieniu z samorządami powiatowymi oraz wojewódzkimi, w tym również poprzez wprowadzenie nowych instrumentów wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Poprzez zwiększenie obszaru działania banków spółdzielczych uzależnionego od posiadania przez nie odpowiednich funduszy kapitałowych, będą one mogły przyczynić się do wzrostu

stabilizacji rynku finansowego w warunkach coraz większej liberalizacji oraz globalizacji usług finansowych w Polsce.

Konsultacje społeczne i informacje o przedstawionych wariantach i opiniach.

Projekt ustawy, ze względu na bezpośredni związek zawartych w nim regulacji z uprawnieniami nadzoru bankowego w stosunku do banków spółdzielczych oraz banków zrzeszających, był przedmiotem częstych konsultacji (roboczych i oficjalnych) z Narodowym Bankiem Polskim zarówno we wstępnej fazie tworzenia projektu, jak i podczas późniejszych uzgodnień. W ich wyniku zostało zgłoszonych wiele uwag dotyczących m.in. katalogu czynności bankowych wykonywanych przez banki spółdzielcze, ich obszaru działania oraz stworzenia możliwości funkcjonowania spółdzielczych zrzeszeń skonsolidowanych.

Narodowy Bank Polski uczestniczył w uzgodnieniach międzyresortowych dotyczących przedmiotowego projektu ustawy, był reprezentowany na konferencji uzgodnieniowej w Ministerstwie Finansów oraz podczas obrad Komisji Prawniczej.

Zgodnie z zaleceniami Komitetu Rady Ministrów projekt ustawy został poddany dodatkowym uzgodnieniom z Narodowym Bankiem Polskim w zakresie m.in. wprowadzenia przepisu przejściowego umożliwiającego bankom dostosowanie swojej działalności do nowych postanowień projektu, zmiany zapisów dotyczących poziomu funduszy własnych banków, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r., wyposażenia Komisji Nadzoru Bankowego w uprawnienie do ograniczenia zakresu działalności banku w związku z obniżeniem się jego funduszy własnych oraz w szereg uprawnień względem banku spółdzielczego wypowiadającego umowę zrzeszenia, a także sposobu reprezentacji banku spółdzielczego w radzie nadzorczej banku zrzeszającego.

Przedmiotowy projekt został przekazany na Radę Ministrów po przeprowadzeniu dodatkowych konsultacji, zgodnie z zaleceniami Komitetu Rady Ministrów, w wyniku których uwzględniono uwagi zgłoszone przez Narodowy Bank Polski.

Projekt ustawy był także przedmiotem uzgodnień z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym oraz ze środowiskiem spółdzielczości bankowej. Zostało zgłoszonych wiele uwag dotyczących m.in. przyznania bankom spółdzielczym preferencji podatkowych z tytułu możliwości zaliczenia składek członkowskich na rzecz bankowych izb gospodarczych w koszty uzyskania przychodu, wprowadzenia możliwości nieobowiązkowej przynależności banków spółdzielczych do związków rewizyjnych oraz doprecyzowania zasad korzystania przez banki spółdzielcze z pomocy finansowej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Nadal jednak nie została usunięta rozbieżność pomiędzy instytucjami reprezentującymi środowisko bankowości spółdzielczej (KZBS, ZBP) a organem uprawnionym do sprawowania nad tym sektorem nadzoru bankowego (GINB) w zakresie dotyczącym sposobu reprezentowania banków spółdzielczych na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku zrzeszającego.

Źródła finansowania projektowanych rozwiązań.

Przyjęte w projekcie rozwiązania nie zwiększają wydatków, jak również nie zmniejszają dochodów budżetu Państwa.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekr. Min. DH/1042/2002/DPE-rms

Warszawa, 10. 07 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-140-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedmiotem projektowanej regulacji jest usprawnienie funkcjonowania sektora bankowości spółdzielczej w Polsce, a tym samym realnej poprawy pozycji sektora bankowości spółdzielczej oraz jakości usług finansowych świadczonych przez banki spółdzielcze na rzecz społeczności lokalnych.
- II. Główną regulacją prawa wspólnotowego w zakresie opiniowanego projektu jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/12/WE z 20 marca 2000 dotycząca podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. WE L 126, 26.5.2000), zmieniana przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/28/WE z dnia 18 września 2000 r. (Dz. Urz. WE L 275, 27.10.2000). Dyrektywa

2000/12/WE zastąpiła wiele obowiązujących wcześniej przepisów dotyczących świadczenia usług w bankowości, w tym podstawowe dotychczas regulacje takie, jak:

- Dyrektywa Rady 77/780/EWG z dnia 12 grudnia 1977 r. w sprawie koordynacji ustaw, regulacji i przepisów administracyjnych o podejmowaniu i prowadzeniu działalności instytucji kredytowych,

- Dyrektywa Rady 89/646/EWG z dnia 15 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji ustaw, regulacji i przepisów administracyjnych o podejmowaniu i prowadzeniu działalności instytucji kredytowych oraz zmiany Dyrektywy 77/780/EWG.

III. Zgodnie z art. 5 Dyrektywy 2000/12/WE wysokość funduszy własnych instytucji kredytowej nie może obniżyć się poniżej poziomu kapitału założycielskiego wymaganego w chwili udzielenia zgody na prowadzenie działalności bankowej. Wyżej wymieniony limit został ustalony w wysokości 5 mln Euro. Jednakże na podstawie art. 5 ust. 2 Dyrektywy 2000/12/WE Państwa Członkowskie zachowują możliwość przyznania ww. zgody poszczególnym kategoriom instytucji kredytowych, których kapitał założycielski wynosi mniej niż 5 mln Euro, nie może wynosić on jednak wynosić mniej niż 1 mln Euro.

IV. Mając na uwadze powyższe należy przypomnieć, że Strona Polska w stanowisku negocjacyjnym w obszarze „Swoboda świadczenia usług” stwierdziła, że: „(...) w chwili obecnej fundusze własne polskich banków spółdzielczych są stosunkowo niskie (ok. 75% banków spółdzielczych posiada fundusze niższe niż 300.000 Euro) oraz że mimo trwającego procesu konsolidacji w sektorze spółdzielczym niemożliwe będzie, aby do momentu akcesji osiągnęły one poziom 1 mln Euro. Stąd też Polska, akceptując wymóg posiadania minimalnego poziomu funduszy własnych przez instytucje kredytowe, będzie ubiegać się o pięcioletni okres przejściowy, tj. do 31 grudnia 2007 roku w celu stopniowego podwyższenia funduszy własnych banków spółdzielczych.” Strona polska „(...) występuje o pięcioletni okres przejściowy, trwający do 31 grudnia 2007 roku, wobec art. 10 Dyrektywy Rady 89/646/EWG”. Jednakże ze względu na przyjęcie Dyrektywy 2000/12/WE, uchylającej Dyrektywę 89/646/EWG, obecnie Polska ubiega się o derogację dotyczącą art. 5 ust. 4 Dyrektywy 2000/12/WE, zgodnie z którą przepisy dotyczące minimalnej wysokości funduszy własnych instytucji kredytowych nie mają zastosowania w Polsce do 31 grudnia 2007 roku. Jednocześnie Polska zobowiązała się, że minimalny poziom funduszy własnych instytucji kredytowych będzie nie mniejszy niż

300.000 Euro do 31 grudnia 2005 r. i nie mniejszy niż 500.000 Euro od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2007 roku.

V. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że projektowana nowelizacja art. 5 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających jest zgodna ze zobowiązaniami negocjacyjnymi dotyczącymi minimalnego poziomu funduszy własnych posiadanych przez instytucje kredytowe zawartymi w obszarze „Swoboda świadczenia usług”.

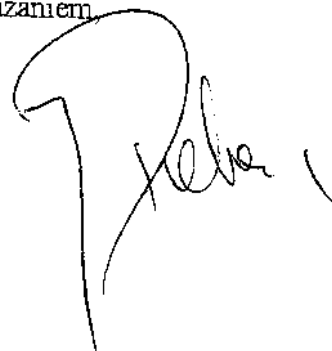
W pozostałym zakresie opiniowany projekt ustawy nie zawiera rozwiązań sprzecznych z prawem wspólnotowym.

VI. W konkluzji stwierdzam, że artykuł 1 ustęp 4 projektu ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających jest zgodny z postanowieniami zawartymi w stanowisku negocjacyjnym w obszarze „Swoboda świadczenia usług”. Projekt ustawy nie reguluje innych kwestii, które zawarte są w stanowisku negocjacyjnym, w tym kwestii terminu dostosowania do wymaganego poziomu kapitałów własnych przez banki spółdzielcze. W pozostałym zakresie ww. projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Grzegorz Kołodko
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Finansów

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW

z dnia

w sprawie szczegółowych zasad sporządzania przez zrzeszenia skonsolidowane zbiorczego sprawozdania finansowego.

Na podstawie art. 22c ust. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. Nr 119, poz. 1252, z 2000 r. Nr 111, poz. 1195 oraz z 2002 r. Nr ..., poz....) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1.

1. Rozporządzenie określa szczegółowe zasady sporządzania przez spółdzielcze zrzeszenia skonsolidowane, zwane dalej „zrzeszeniem skonsolidowanym”, zbiorczego sprawozdania finansowego.
2. Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego powinno zapewnić prawidłowe i rzetelne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 2.

Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawę z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- 2) ustawa o rachunkowości - ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694),
- 3) ustawa - Prawo bankowe - ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665),
- 4) bank spółdzielczy - bank będący spółdzielnią, określony w ustawie, zrzeszony w banku zrzeszającym na podstawie umowy zrzeszenia,
- 5) bank zrzeszający - bank, określony w art. 2 pkt 2 ustawy,
- 6) zrzeszenie skonsolidowane - zrzeszenie utworzone w trybie art. 22a ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych,
- 7) uczestnicy zrzeszenia skonsolidowanego – bank zrzeszający i zrzeszone z nim banki spółdzielcze, które zawarły umowę zrzeszenia skonsolidowanego, o której mowa w art. 22a ustawy.

Rozdział 2

Sporządzanie zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego

§ 3.

1. Bank zrzeszający sporządza zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego włączając do niego dane własne oraz dane zrzeszonych banków spółdzielczych.
2. Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego sporządza się według stanu na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego kończącego kwartał oraz na dzień kończący rok obrotowy.

§ 4.

Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego obejmuje:

- 1) wprowadzenie do zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego,
- 2) zbiorczy bilans zrzeszenia skonsolidowanego,
- 3) zbiorczy rachunek zysków i strat zrzeszenia skonsolidowanego,
- 4) zbiorcze zestawienie zmian w kapitale zrzeszenia skonsolidowanego,
- 5) zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych zrzeszenia skonsolidowanego,
- 6) informację dodatkową do zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 5.

Wzory zbiorczego bilansu zrzeszenia skonsolidowanego, zbiorczego rachunku zysków i strat zrzeszenia skonsolidowanego, zbiorczego zestawienia zmian w kapitale zrzeszenia skonsolidowanego, zbiorczego rachunku przepływów pieniężnych zrzeszenia skonsolidowanego oraz zakres wstępu i zakres informacji dodatkowej do zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego sporządzanego według stanu na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego kończącego kwartał oraz na dzień kończący rok obrotowy określają odpowiednio załączniki nr 1-6 do rozporządzenia.

§ 6.

Sporządzenie zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego polega na:

- 1) sporządzeniu zbiorczego bilansu oraz rachunku zysków i strat zrzeszonych banków spółdzielczych poprzez zsumowanie odpowiednich pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat tych banków,
- 2) zsumowaniu odpowiednich pozycji zbiorczego bilansu oraz rachunku zysków i strat zrzeszonych banków spółdzielczych z odpowiednimi pozycjami bilansu oraz rachunku zysków i strat banku zrzeszającego,
- 3) przeprowadzeniu korekt i wyłączeń konsolidacyjnych dokonanych według zasad określonych w § 7,
- 4) sporządzeniu zbiorczego zestawienia zmian w kapitale zrzeszenia skonsolidowanego,

- 5) sporządzeniu zbiorczego rachunku przepływów pieniężnych zrzeczenia skonsolidowanego,
- 6) sporządzeniu wstępu do zbiorczego sprawozdania zrzeczenia skonsolidowanego,
- 7) sporządzeniu informacji dodatkowej do zbiorczego sprawozdania zrzeczenia skonsolidowanego.

§ 7.

1. W celu sporządzenia zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeczenia skonsolidowanego wyłączeniu podlegają:
  - 1) akcje i udziały uczestników zrzeczenia skonsolidowanego posiadane w kapitałach innych uczestników zrzeczenia skonsolidowanego,
  - 2) wzajemne należności i zobowiązania uczestników zrzeczenia skonsolidowanego,
  - 3) przychody i koszty dotyczące operacji dokonywanych pomiędzy bankami zrzeczenia skonsolidowanego,
  - 4) zyski i straty powstałe na operacjach dokonanych pomiędzy bankami zrzeczenia skonsolidowanego, zawarte w wartości podlegających konsolidacji aktywów i pasywów,
  - 5) dywidendy naliczone lub wypłacone przez banki w ramach zrzeczenia.
2. Do wyłączeń i korekt konsolidacyjnych stosuje się następujące zasady:
  - 1) środki pieniężne w drodze w ramach zrzeczenia skonsolidowanego, wykazywane są w dokumentacji konsolidacyjnej jako otrzymane przez jednostkę, która będzie ich odbiorcą,
  - 2) niezrealizowane zyski lub straty zrzeczenia skonsolidowanego, powstałe na skutek dokonania między bankami objętymi konsolidacją sprzedaży składników majątkowych po innych cenach niż wartość księgowa netto wykazana w księgach rachunkowych podmiotu dokonującego sprzedaży, podlegają wyłączeniu ze zbiorczego bilansu w powiązaniu z rachunkiem zysków i strat podmiotu dokonującego sprzedaży, a w przypadku, gdy przedmiotem tego rodzaju sprzedaży jest środek trwały, w zbiorczym sprawozdaniu zrzeczenia skonsolidowanego należy dodatkowo

skorygować jego amortyzację w taki sposób, aby była ona obliczona od zaktualizowanej pierwotnej ceny nabycia (kosztu wytworzenia) środka trwałego.

§ 8.

Do zbiorczego rachunku zysków i strat zrzeszenia skonsolidowanego włącza się poszczególne pozycje rachunku zysków i strat każdego uczestnika zrzeszenia, z uwzględnieniem § 7, za okres:

- a) od początku roku obrotowego lub od dnia przystąpienia banku spółdzielczego do zrzeszenia skonsolidowanego,
- b) do końca roku obrotowego lub do dnia wystąpienia banku spółdzielczego ze zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 9.

Zrzeszone banki spółdzielcze są obowiązane przekazywać bankowi zrzeszającemu informacje niezbędne do sporządzenia zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 10.

Kapitały zrzeszenia skonsolidowanego stanowią:

- 1) suma funduszy udziałowych zrzeszonych banków spółdzielczych pomniejszona o wartość udziałów banków spółdzielczych w funduszach udziałowych innych banków spółdzielczych - uczestników zrzeszenia skonsolidowanego,
- 2) suma pozostałych funduszy własnych zrzeszonych banków spółdzielczych pomniejszona o część tych funduszy przypadającą na udziałowców nie będących uczestnikami zrzeszenia skonsolidowanego.
- 3) suma innych niż kapitał zakładowy kapitałów własnych banku zrzeszającego pomniejszona o część tych kapitałów przypadającą na akcjonariuszy nie będących uczestnikami zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 11.

1. Kapitały banku zrzeszającego przypadające na akcjonariuszy nie będących uczestnikami zrzeszenia skonsolidowanego wykazywane są w odrębnej pozycji zbiorczego bilansu zrzeszenia skonsolidowanego.
2. Zyski (straty) przypadające na akcjonariuszy nie będących uczestnikami zrzeszenia skonsolidowanego wykazywane są w odrębnej pozycji zbiorczego rachunku zysków i strat zrzeszenia skonsolidowanego.

§ 12.

Uczestnicy zrzeszenia skonsolidowanego w celu sporządzenia sprawozdań finansowych są obowiązani stosować jednakowe zasady rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów określone przepisami o rachunkowości.

§ 13.

Jeżeli w ciągu okresu sprawozdawczego nastąpiła zmiana w składzie banków spółdzielczych tworzących zrzeszenie skonsolidowane, wówczas w informacji dodatkowej do zbiorczego sprawozdania finansowego należy podać dane umożliwiające dokonanie porównań za poszczególne okresy.

Rozdział 3

Dokumentacja konsolidacyjna

§ 14.

1. Dokumentacja konsolidacyjna obejmuje:
  - 1) sprawozdania finansowe banków spółdzielczych wchodzących w skład zrzeszenia skonsolidowanego,
  - 2) sprawozdanie finansowe banku zrzeszającego,

- 3) udokumentowanie korekt i wyłączeń konsolidacyjnych sprawozdań finansowych objętych konsolidacją.
2. Do ochrony i przechowywania dokumentacji konsolidacyjnej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o rachunkowości.

§ 15.

Bank zrzeszający jest obowiązany do przechowywania dokumentacji konsolidacyjnej.

Rozdział 4

Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego

§ 16.

1. Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego podpisuje osoba je sporządzająca, a także prezes zarządu banku zrzeszającego i główny księgowy, z oznaczeniem daty złożenia podpisu na tym dokumencie.
2. Odmowa złożenia podpisu na skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zrzeszenia wymaga pisemnego uzasadnienia dołączonego do zbiorczego sprawozdania finansowego zrzeszenia, którego odmowa podpisania dotyczy.

§ 17.

1. Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego sporządzane na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego kończącego kwartał jest przekazywane przez bank zrzeszający do Komisji Nadzoru Bankowego w terminie 30 dni roboczych po zakończeniu kwartału, za który zostało sporządzone, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego sporządzane po raz pierwszy na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego kończącego kwartał jest przekazywane przez bank zrzeszający do Komisji Nadzoru Bankowego w terminie przedłużonym o 10 dni roboczych w stosunku do terminu określonego w ust. 1.

§ 18.

Zbiorcze sprawozdanie finansowe zrzeszenia skonsolidowanego według stanu na ostatni dzień roku obrotowego powinno być:

- 1) sporządzone nie później niż w terminie trzech miesięcy od daty obowiązującej dla sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego i przedstawione właściwym organom banku zrzeszającego, a także w określonym terminie i trybie udostępnione akcjonariuszom banku zrzeszającego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy,
- 2) zbadane przez biegłego rewidenta,
- 3) zatwierdzone przez walne zgromadzenie akcjonariuszy banku zrzeszającego nie później niż osiem miesięcy od dnia bilansowego, na który należało sporządzić sprawozdanie finansowe banku zrzeszającego,
- 4) przekazane przez bank zrzeszający do ogłoszenia w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 19.

Dla banków, które na podstawie art. 22b ustawy otrzymają zgodę Komisji Nadzoru Bankowego i ministra właściwego do spraw finansów publicznych na utworzenie zrzeszenia skonsolidowanego, rozporządzenie ma zastosowanie po raz pierwszy do skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzanych za okres rozpoczynający się w dniu 1 stycznia roku następującego po uzyskaniu zgody.

§ 20.

Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie po raz pierwszy do skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzanych za okres rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2003 r., z zastrzeżeniem § 19.

§ 21.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Kierując się upoważnieniem ustawowym do wydania aktu wykonawczego zawartym w art. 22c ust. 7 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających Minister Finansów określił w drodze rozporządzenia szczególne zasady sporządzania przez zrzeszenia skonsolidowane zbiorczego sprawozdania finansowego

Uregulowania określone w rozporządzeniu przyczynią się do usprawnienia i ujednoczenia zasad prowadzenia wspólnej gospodarki finansowej przez banki spółdzielcze, które należą do zrzeszenia oraz wzmocnią pozycję spółdzielczego zrzeszenia skonsolidowanego podczas procesu ubiegania się o dystrybucję strukturalnych środków pomocowych z Unii Europejskiej.

Czynności związane z procesem sporządzania zbiorczych sprawozdań finansowych będą miały działanie z jednej strony dyscyplinujące akcjonariuszy, z drugiej zaś strony pozwolą kontrolować sytuację ekonomiczną banków i w razie potrzeby na bieżąco zasilać je niezbędnymi środkami finansowymi.

Propozycje uregulowania zasad przyjętych w niniejszym rozporządzeniu wzorują się na rozwiązaniach przyjętych już w Europie, gdzie częścią wykonywanej tam działalności statutowej jest kontrola sytuacji finansowej w zrzeszonych bankach spółdzielczych oraz monitorowanie zagrożeń wynikających z prowadzonej działalności.